

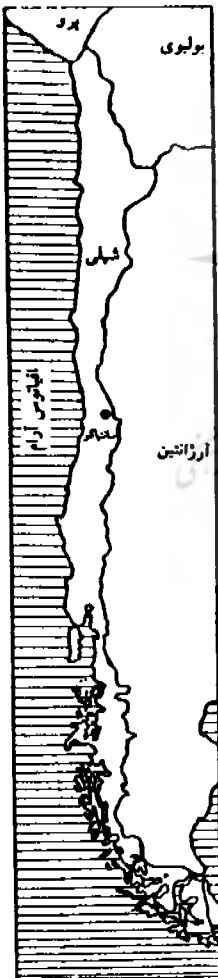


نگاهی به اقتصاد شیلی

۱ - وضعیت عمومی:

جمهوری شیلی، کشور باریک و کشیده‌ای است که در کنار اقیانوس آرام و در امریکای جنوبی قرار دارد. از شمال با کشورهای بولیوی و پرو و از شرق با کشور آرژانتین هم‌مرز می‌باشد. وسعت این سرزمین معادل ۷۵۶ ۹۴۶ کیلومتر مربع و جمعیتی بالغ بر ۱۲/۷۳ میلیون نفر (بر اساس برآورد سال ۱۹۸۸) دارد. دارای آب و هوایی خشک در شمال و مرطوب در جنوب می‌باشد. پایتخت این کشور شهر سانتیاگو با جمعیتی حدود ۵ میلیون نفر است. زبان اصلی این کشور اسپانیایی و سیستم متریک در آن رایج است. واحد پول شیلی پزو است و هر پزو معادل ۱۰۰ سنتیموس می‌باشد.

شیلی از قرن شانزدهم تا زمان استقلال در سال ۱۸۱۸، مستعمره اسپانیایی‌ها بود. در بیشتر سالهای قرن نوزدهم نیز این کشور توسط یک گروه کوچک از ملاکین ثروتمند اداره می‌شد. این کشور در جنگی که بین سالهای ۱۸۷۹ - ۸۳ با بولیوی و پرو داشت به پیروزی رسید. تقریباً بیشتر سالهای قرن بیستم نیز با درگیری بین کلیه نیروهای چپ



در فاصله شانزده سال حکومت پینوشه، اختناق شدیدی در کشور حاکم گردید و این فرد برای بقای حکومت خود از هیچ اقدامی فروگذار نکرد. تعطیل کلیه احزاب سیاسی و ممنوع ساختن فعالیت آنها، بازداشت‌های فردی و دسته‌جمعی، رواج اعدام... از ویژگی‌های حکومت پینوشه محسوب می‌شود.

فروگذار نکرد. تعطیل کلیه احزاب سیاسی و ممنوع ساختن فعالیت آنها، بازداشت‌های فردی و دسته‌جمعی، رواج اعدام... از ویژگی‌های حکومت پینوشه محسوب می‌شود. در سال ۱۹۸۰ پینوشه با برگزاری یک انتخابات نمایشی استیلای خود را بر کشور بمدت ۸/۵ سال دیگر تثبیت کرد. اما بالاخره در انتخابات سال ۱۹۸۹، پاترسیو ایلوین ۷۱ ساله، رهبر حزب دموکرات مسیحی شیلی بعنوان رقیب انتخاباتی پینوشه معرفی گردید و ائتلاف کلیه احزاب — علی‌رغم تضادها و مخالفت‌های شدید با یکدیگر — در جهت حمایت از ایشان و مخالفت با پینوشه عامل بسیار مهمی در پیروزی ایلوین بر دیکتاتور این کشور بود.

۲ — ویژگی‌های عمده اقتصادی:

نظام اقتصادی: اقتصاد شیلی با سیاست‌های بازار آزاد پینوشه تغییرات اساسی یافت. اقتصاد این کشور شدیداً به صادرات مس متکی است و سهم مس در کل صادرات شیلی در سال ۱۹۷۳ بیش از ۸۰ درصد بوده است اما با فعال‌تر شدن بخش‌های دولتی و خصوصی، این درجه وابستگی رو به کاهش نهاده و در سال ۱۹۸۸ — علی‌رغم

و راست جهت کسب قدرت سپری شده است. در سپتامبر سال ۱۹۷۰ دکتر سالوادور آلنده کاندیدای مارکسیست بر رقیب خود ادواردو فرای مونتالوا (Eduardo Frei Montalva) از حزب دموکرات مسیحی که از سال ۱۹۶۴ تا ۱۹۷۰ حکومت این کشور را بعهدہ داشت به پیروزی رسید. از ابتدای بقدرت رسیدن آلنده بدلیل اقدامات انقلابی و ضدآمریکایی وی، از جمله ملی و مصادره نمودن دهها شرکت و تعطیل نمودن احزاب و روزنامه‌های طرفدار آمریکا، کشور مواجه با انواع توطئه‌های داخلی و خارجی گردید. اعتصابات پی در پی داخلی که با تحریک و تطمیع صورت می‌گرفت همراه با موقعیت نامساعد اقتصادی کشور، سرانجام زمینه را برای کودتای نظامی امریکایی در کشور فراهم نمود و ژنرال آگوسته پینوشه در سال ۱۹۷۳ با حمله به کاخ ریاست جمهوری به حکومت سه‌ساله آلنده پایان داد. دکتر سالوادور آلنده و همگی همراهان وی در کاخ ریاست جمهوری با مقاومت جان خود را از دست دادند.

در فاصله شانزده سال حکومت پینوشه، اختناق شدیدی در کشور حاکم گردید و این فرد به منظور بقای حکومت خود از هیچ اقدامی

دو برابر شدن حجم صادرات مس نسبت به سال ۱۹۷۳ و قیمت‌های بالای بین‌المللی آن در سال‌های اخیر - این سهم به ۵۰ درصد از کل صادرات رسیده است.

تولید و درآمد سرانه: تولید ناخالص داخلی شیلی در بین سال‌های ۱۹۷۸ - ۸۱ سالانه از رشد یکنواخت و متوسط ۷/۵ درصد برخوردار بوده است. اما در سال ۱۹۸۲ بدلیل کاهش بین‌المللی قیمت مس، بالا بودن بیش از حد ارزش پزو، سیاست تجارت خارجی بسیار باز و سیاست پولی انقباضی، تولید ناخالص داخلی این کشور کاهش شدیدی معادل ۱۴/۱ درصد یافت. اما از سال ۱۹۸۴ بهبود نسبی در کشور آغاز گردید و رشد تولید ناخالص داخلی در بین سال‌های ۱۹۸۴ - ۸۸ سالانه بطور متوسط حدود ۵/۵ درصد بوده است. درآمد سرانه این کشور نیز از پایین‌ترین حد خود در سال ۱۹۸۳ از ۲۸۰۰۷ پزو (بقیمت ثابت سال ۱۹۷۷) که نسبت به سال قبل ۳/۷ درصد کاهش داشت به حدود ۳۳۵۸۲ پزو در سال ۱۹۸۸ رسیده که این رقم نسبت به سال قبل ۱۵/۷ درصد افزایش نشان می‌دهد.

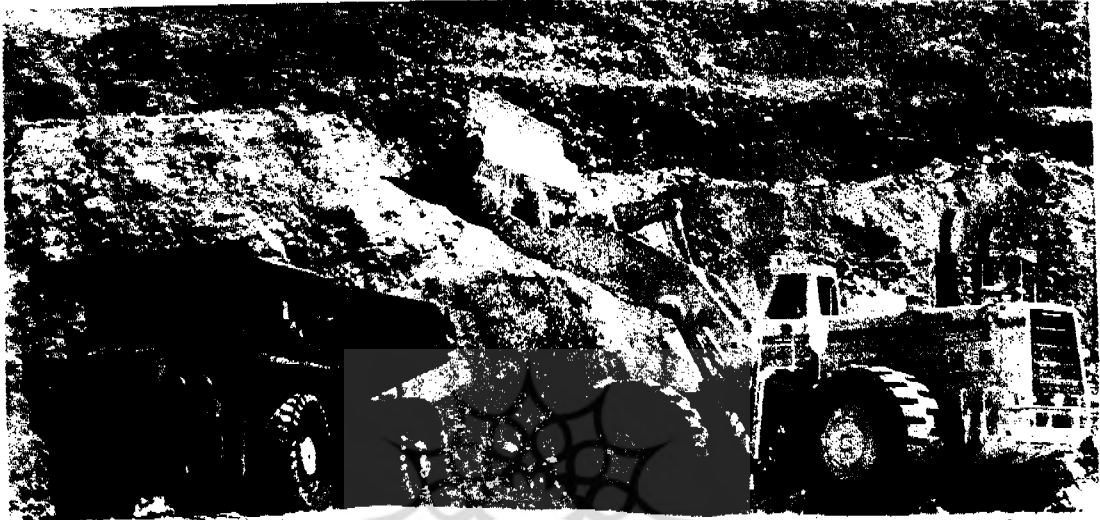
اشتغال و بیکاری: جمعیت فعال اقتصادی این کشور در سال ۱۹۸۸ بالغ بر ۴/۶ میلیون نفر برآورد شده است که حدود ۳۶ درصد از کل جمعیت کشور را در بر می‌گیرد. دانشگاه شیلی مسئولیت تحقیق در

مورد وضعیت اشتغال در کشور را بعهدہ دارد. اولین تحقیق در مارس سال ۱۹۸۰ صورت پذیرفت و نشان داد که نیروی کار ملی کشور حدود ۳/۷ میلیون نفر و نرخ بیکاری ۱۲ درصد است. تحقیقات بعدی نشان داد که در اشتغال نیروی کار افزایش یکنواختی بوجود آمده و در عین حال نرخ بیکاری در سال ۱۹۸۳ به اوج خود که رقمی حدود ۲۲/۲ درصد می‌باشد رسیده است. البته این رقم در سال ۱۹۸۵ به ۱۶/۳ درصد و در سال ۱۹۸۸ به ۱۱/۸ درصد کاهش یافت.

تورم:

از زمانی که دولت نظامی قدرت را بدست گرفت، مبارزه با تورم را از جمله اهداف اصلی خود قرار داد. در آن زمان تورم بگونه‌ای غیرقابل کنترل افزایش یافته بود (بیش از ۵۰۰ درصد در سال) و قیمت‌های بازار سیاه بسیار بالاتر از قیمت‌های رسمی کنترل شده بود. با کاهش کنترل‌ها توسط دولت و اتخاذ سیاست‌های پولی و مالی انقباضی، قیمت کالاهای مصرفی بین ۳۰ تا ۴۰ درصد در اواخر دهه ۱۹۷۰ کاهش یافت و افزایش ارزش پزو به کاهش بیشتر آن در اوایل دهه ۱۹۸۰ کمک نمود. اما با تنزل مجدد ارزش پزو از ژوئن سال ۱۹۸۲، بر فشارهای تورمی افزوده شد و شاخص قیمت کالاهای مصرفی بمیزان ۲۶/۴ درصد طی

هم مس در کل صادرات کشور در سال ۱۹۷۳ بیش از ۸۰ درصد بوده، اما با فعالتر شدن بخشهای دولتی و خصوصی این درجه وابستگی روبه کاهش نهاده و در سال ۱۹۸۸ - علی‌رغم دو برابر شدن حجم صادرات مس نسبت به سال ۱۹۷۳ و قیمتهای بالای بین‌المللی آن در سالهای اخیر - این سهم به ۵۰ درصد از کل صادرات رسیده است.



کاهش یافت.

بخشهای عمده اقتصادی:

در سال ۱۹۸۷ سهم بخش کشاورزی و جنگلداری در کل تولید ناخالص داخلی ۸/۷ درصد بوده که نسبت به سال ۱۹۸۳ ۰/۴ درصد افزایش یافته است. سهم بخش معدن در سال ۱۹۸۷ نسبت به سال ۱۹۸۳ حدود یک درصد کاهش یافته و به ۷/۹

دوازده ماهه سال ۱۹۸۵ افزایش یافت که کمی بالاتر از نرخ ۲۵ درصدی بود که صندوق بین‌المللی پول تعیین نموده بود. تداوم سیاست انقباض مالی و قیمتهای پایین نفت امکان دستیابی به نرخ ۲۵ درصدی را در سال ۱۹۸۶ فراهم نمود و قیمت کالاهای مصرفی تنها ۱۷/۴ درصد در طول سال افزایش یافت. برای سال ۱۹۸۷ دولت و صندوق بین‌المللی پول بر نرخ ۱۵ درصدی توافق نمودند اما این نرخ محقق نشد و نرخ تورم در این سال به ۲۱/۵ درصد رسید. نرخ تورم در سال ۱۹۸۸ به ۱۲/۷ درصد

(1): *Ibid.*

درصد رسیده است. بخش صنعت مهمترین بخش اقتصادی شیلی بشمار می آید و حدود ۲۰/۸ درصد از تولید ناخالص داخلی در سال ۱۹۸۷ را به خود اختصاص داده است. پس از آن بخش بازرگانی می باشد که سهم آن در همین سال ۱۷ درصد بوده است. علاوه بر اینها در سال ۱۹۸۷ بخشهای شیلات، آب و برق و گازوساختمان و حمل و نقل و ارتباطات بترتیب ۰/۹، ۲/۵، ۵/۸ و ۶ درصد از تولید ناخالص داخلی را در اختیار داشته اند.

۳ - تجارت خارجی

سیاست تجاری: پیش از اینکه دولت نظامی پینوشه قدرت را بدست گیرد (پیش از سال ۱۹۷۳) این کشور از سیاست تجاری بسته و کنترل شده ای حمایت می نمود بنحوی که تعرفه های وارداتی تا سطح ۲۰۰ درصد نیز افزایش می یافت. اما با روی کار آمدن دولت جدید تعرفه های وارداتی بمیزان قابل توجهی کاهش یافته و به سطح ثابت ۱۰ درصد در سال ۱۹۷۹ رسیده است (بعبارت دیگر این کشور سیاست درهای بازار را در پیش گرفته است) البته گاهی تحت تأثیر فشارهایی که از جانب صنایع داخلی اعمال می شد، نرخ تعرفه ها افزایش می یافت (در سال ۱۹۸۴ به ۳۵ درصد رسید). اما مجدداً این نرخ کاهش یافته و در ژانویه سال ۱۹۸۸ به ۱۵ درصد رسیده است.

میزان و ارزش صادرات و واردات: تا سال ۱۹۸۲، رشد کسری تجاری، عمدتاً بواسطه کاهش قیمت مس - که عمده ترین کالای صادراتی این کشور محسوب می شود - و نیز عدم استفاده از تعرفه های وارداتی بود. در خلال سال ۱۹۸۲ رکود اقتصادی و تنزل ارزش پزو سبب ۴۰ درصد کاهش در واردات و بهبود در حساب تجاری گردید. این عوامل به همراه تعرفه های بالا در سال ۱۹۸۳ باعث کاهش بیشتر واردات و مازاد تجاری شد. عملکرد صادراتی سال ۱۹۸۴ نشان داد که نمی توان انتظار داشت که درآمد حاصل از صادرات مس بر اساس برنامه ریزی دولت ۱۲ درصد افزایش یابد و همچنین تنزل ارزش پول در سپتامبر سال ۱۹۸۴ نتوانست کمک چندانی به افزایش درآمدهای صادراتی نماید؛ در عوض در نیمه دوم همین سال، افزایش شایان توجهی در واردات کشور پدیدار گشت و در انتهای سال نهایتاً یک کسری تجاری ۸۹ میلیون دلاری برجای گذاشت. در سال ۱۹۸۵ درآمدهای صادراتی بعلت افزایش حجم صادرات مس و محصولات کشاورزی اندکی افزایش یافت و در همین سال هزینه واردات بنجو چشمگیری کاهش یافتند. که این خود بدلیل آهنگ کندتر رشد تولید ناخالص داخلی، سیاست انقباض پولی و کاهش در دستمزدهای واقعی بود. خصوصاً واردات کالاهای مصرفی بیشترین تأثیر را پذیرفتند و از نظر حجم در مقایسه با سال ۱۹۸۴، ۲۹ درصد کاهش یافتند. صادرات سال ۱۹۸۶

از زمانی که دولت نظامی قدرت را به دست گرفته، مبارزه با تورم را از جمله اهداف اصلی خود قرار داده است. نرخ تورم در سال ۱۹۸۸ به ۱۲/۷ درصد کاهش یافت.

قیمت نفت به علاوه موفقیت در اجرای سیاست جایگزینی واردات به محدود نمودن رشد واردات کمک نمود و نتیجتاً مازاد تجاری در این سال ۴۰ درصد افزایش یافت. عملکرد تجارت خارجی در سال ۱۹۸۷ بسیار چشمگیر بود و نسبت به سال قبل از مازاد تجاری بالاتری - علی‌رغم ۲۷/۹ درصد افزایش در واردات - برخوردار گردید. با افزایش ناگهانی در قیمت جهانی مس در نیمه دوم سال ۱۹۸۷، قیمت متوسط این کالا به میزان ۸۱ سنت برای هر پوند (۳۰ درصد بالاتر از قیمت سال ۱۹۸۶) افزایش یافت و درآمد صادراتی مس را به ۲۲۳۵ میلیون دلار رساند؛ در نتیجه صادرات مواد معدنی ۲۴/۲ درصد افزایش یافت. با این وجود صادرات محصولات صنعتی افزایش بیشتری پیدا کرد و صادرات محصولات کشاورزی، ماهیگیری و محصولات دامی نیز به میزان ۱۶/۷ درصد افزایش یافتند. در سال ۱۹۸۸ نتایج بدست آمده بهتر از سال ۱۹۸۷ بود و کل صادرات از ۳۵ درصد افزایش برخوردار گردید. درآمدهای صادراتی مس بیش از ۶۰ درصد افزایش یافت (متوسط قیمت مس ۴۵/۷ درصد بالاتر از قیمت آن در سال ۱۹۸۷ بود) صادرات محصولات صنعتی نیز از افزایش چشمگیر ۲۴/۶ درصدی و صادرات محصولات کشاورزی و

— علی‌رغم کاهش درآمدهای صادراتی مس و سایر مواد معدنی - به میزان ۱۰ درصد افزایش یافت و در همین سال کاهش در



با روی کار آمدن دولت نظامی، تعرفه‌های وارداتی به میزان قابل توجهی کاهش یافته و به عبارت دیگر این کشور سیاست درهای بازر را در پیش گرفته است.

سال بود. پرداخت بابت بهره از آن پس شروع به کاهش نمود اما همچنان بالا باقی ماند بنحویکه حدود ۲۰ درصد از درآمدهای صادراتی سال ۱۹۸۸ را تشکیل می‌داد. درآمدهای ناشی از ارائه خدمات غیرمالی نظیر: توریسم و حمل و نقل در سالهای اخیر نیز منفی بوده که این خود به کسری حساب جاری کمک نموده است. خالص انتقالات دولتی و خصوصی مثبت ولی رقم ناچیزی می‌باشد.

حساب سرمایه: بدنبال قوانین جدیدی که دولت نظامی وضع نمود، سرمایه‌گذاری خارجی از اواخر دهه ۱۹۷۰ بشدت افزایش یافت. اما رکود شدیدی که کشور در بین سالهای ۱۹۸۲ - ۸۳ با آن مواجه گردید و بی‌ثباتی سیاسی، به کم شدن ورود ارز به کشور منجر شد و از اوج خود که رقمی معادل ۳۸۴ میلیون دلار در سال ۱۹۸۲ بود به ۶۷ میلیون دلار در سال ۱۹۸۴ رسید. این روند در سال ۱۹۸۵ معکوس شد و به سرمایه‌گذاری جدید خارجی در پروژه‌های معدنی و مواد غذایی (به بیش از ۱۰۰ میلیون دلار) منجر گردید. در سال ۱۹۸۶ این رقم سرمایه‌گذاری سه برابر شده و در سال ۱۹۸۷ به ۹۲۳ میلیون دلار رسید.

شیلات مجدداً در سطح ۱۶/۷ درصد افزایش یافتند. صادرات شیلی در خلال سال ۱۹۸۹ بالغ بر ۸/۰۸ میلیارد دلار بود که ۱۴/۶ درصد بالاتر از سال قبل را نشان می‌داد. در همین سال واردات ۳۴/۶ درصد افزایش یافت و بالغ بر ۶/۴۸ میلیارد دلار (فوب) گردید. مازاد تجاری این کشور بالغ بر ۱/۶ میلیارد دلار شد که این رقم ۲۸ درصد کمتر از سال ۱۹۸۸ می‌باشد.

تراز پرداختها

در بین سالهای ۱۹۷۸ - ۸۱، شیلی کسری تجاری قابل ملاحظه‌ای در تراز پرداختهایش همراه با کسری در تجارت نامرئی، را تجربه نمود. بدهیهای این کشور نیز از سطح ۴/۹ میلیارد دلار در سال ۱۹۷۵ به ۱۵/۵ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۱ رسید بنحویکه از سال ۱۹۸۲ که کشور به مازاد تجاری دست یافت اما تراز حساب جاری همچنان منفی باقی می‌ماند.

حساب جاری: در سال ۱۹۸۴ پرداخت بهره بابت بدهی خارجی شیلی به بالاترین حد خود که ۲/۱۶ میلیارد دلار بود رسید که این رقم معادل ۴۶ درصد از درآمدهای حاصل از صادرات کالاها و خدمات در آن

اقدام عمده صادراتی و وارداتی:

واردات را از اوایل دهه ۱۹۷۰ (بس خود اختصاص می دهند. اگر چه طی سالهای ۱۹۸۷ و ۱۹۸۸ اندکی کمتر از این مقدار واردات داشته اند. سهم کالاهای مصرفی از ۲۸ درصد کل واردات در سال ۱۹۷۹ به ۲۱ درصد در سال ۱۹۸۸ کاهش یافته که این کاهش بعلت موفقیت در سیاست جایگزینی واردات بویژه در ارتباط با مواد غذایی بوده

درآمدهای حاصل از صادرات مس حدود نیمی از درآمدهای صادراتی شیلی را تشکیل می دهد و از اینرو حسابهای خارجی این کشور حساسیت زیادی نسبت به تحولات در قیمت جهانی مس دارد. با این وجود دولت نظامی موفق شده است از طریق

با افزایش ناگهانی در قیمت جهانی مس در نیمه دوم سال ۱۹۸۷، قیمت متوسط این کالا به میزان ۸۱ سنت برای هر پوند (۳۰ درصد بالاتر از قیمت سال ۱۹۸۶) رسید و درآمد حاصل از صدور مس به ۲۲۳۵ میلیون دلار افزایش یافت. صادرات شیلی در خلال سال ۱۹۸۹ بالغ بر ۸/۰۸ میلیارد دلار بود که ۱۴/۶ درصد بالاتر از سال قبل بود.

است. واردات مواد غذایی از آن پس بعلت رشد اقتصادی تا اندازه ای افزایش یافته است.

شرکای عمده تجاری:

مهمترین شرکای تجاری شیلی بترتیب عبارتند از: امریکا، ژاپن، آلمان غربی، برزیل، انگلستان، ایتالیا و آرژانتین. در سال ۱۹۸۷ حدود ۲۱/۵ درصد از کل صادرات شیلی و ۱۹/۲ درصد از واردات این کشور با امریکا صورت گرفته است. طی سال مذکور سهم سایر کشورها در صادرات شیلی بترتیب: ۱۰/۹، ۸/۷، ۷/۱، ۵/۳، ۴/۳ و ۳/۵ درصد بوده ضمن اینکه سهم همین کشورها در واردات شیلی بترتیب ۹/۲، ۸، ۸/۴، ۳/۷، ۳/۷ و ۳/۳ درصد گردیده است.

سیاست آزادسازی تجارت و تنظیم مجدد نرخ ارز صادرات این کشور را متنوع نماید. محصولات کشاورزی، شیلات و محصولات جنگلی در سالهای اخیر رشد مطلوبی داشته اند. میوه نیز یکی از محصولات مهم صادراتی است که رشد بالایی را نشان داده است. رشد محصولات صنعتی (شامل محصولات نیمه تمام) بیشتر از بقیه بخشها بوده و برآوردهای سال ۱۹۸۸ نشان می دهد که صادرات این محصولات ۳۲ درصد از کل درآمدها را تشکیل می داده است در حالیکه این رقم در سال ۱۹۷۱، ۱۲ درصد بوده است. چوب، کاغذ، سلولز و پودر ماهی از جمله مهمترین محصولات صادراتی شیلی بشمار می آیند.

کالاهای واسطه ای عمده واردات را (بطور متوسط بین ۵۵ - ۶۰ درصد از کل

مهمترین شرکای تجاری شیلی به ترتیب عبارتند از: امریکا، ژاپن، آلمان غربی، برزیل، انگلستان، ایتالیا و آرژانتین.

نرخ برابری پول به ارزهای عمده:

در نتیجه تورم شدیدی که کشور شیلی با آن مواجه بوده است، این کشور از سال ۱۹۶۰ دو بار واحد پولی خود را تغییر داده است. در ۲۹ سپتامبر سال ۱۹۷۵، پزو جایگزین اسکودو (Escudo) که همین پول در سال ۱۹۶۰ جانشین پزو شده بود گردید. در طول پانزده سالی که اسکودو واحد پولی کشور بود، ارزش آن در مقابل دلار به ۶۴۰۰ اسکودو در مقابل یک دلار رسید. ارزش پزوی جدید در مقابل هر ۱۰۰۰ اسکودو تعیین گردید. متوسط نرخ رسمی پزو در مقابل دلار در سال ۱۹۸۸ برابر ۲۴۵/۰۵ پزو بوده است.

نتیجه گیری:

علی‌رغم وجود ناآرامیهای سیاسی و نارضایتی اکثریت مردم از حاکمیت دیکتاتوری نظامی - از زمان سرنگونی آئنده در شیلی - در بُعد اقتصادی این کشور در مواجهه با حل مشکلات و بحرانهای

اقتصادی نسبتاً موفق بوده است. تولید ناخالص داخلی بین سالهای ۱۹۸۴ - ۸۸ از رشد متوسط سالیانه ۵/۵ درصد برخوردار بوده و درآمد سرانه از اوایل دهه ۱۹۸۰ (۱۹۸۳ به بعد) رشد مثبتی بخود گرفته است بطوری که در سال ۱۹۸۸ به رقم بالای ۳۳۵۸۲ پزو رسیده که نسبت به سال قبل ۵/۷ درصد افزایش داشته است. تورم سه رقمی که در آغاز حکومت نظامیان وجود داشته در سال ۱۹۸۸ به ۱۲/۷ درصد کاهش یافته است. وابستگی اقتصادی این کشور به صادرات مس نیز کاهش یافته و در سال ۱۹۸۸ سهم این کالا به ۵۰ درصد از کل صادرات رسیده و این در حالی است که سهم صادرات مس در سال ۱۹۷۳ بیش از ۸۰ درصد بوده است که این موفقیت نیز بیشتر ناشی از متنوع نمودن محصولات صادراتی حاصل گردیده بنحویکه در سال ۱۹۸۹ مازاد تجاری شیلی ۱/۶ میلیارد دلار بوده است که در بین کشورهای امریکای لاتین در خور توجه است.

منابع :

- 1- EIU, *Chile, Country Profile, 1989-90*, London: EIU, Pub. 1989.
- 2- Europa Pub Ltd., *Europa Yearbook 1987*, London: Europa Pub. Ltd, 1987.
- 3- *Chile Economic Report*, February 1990, No. 222.